

**Державна наукова установа
«Інститут інформації, безпеки і права
Національної академії правових наук України»**

СХВАЛЕНО

Вченою радою ДНУ ІБІП НАПрН України
(протокол № 2 від 24.04.2024 р.)

Голова Вченої ради

В.Пилипчук

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ ДО АСПРАНТУРИ З
ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (АНГЛІЙСЬКА)**

Київ – 2024

Вступний іспит з іноземних мов (англійської) до аспірантури має на меті визначення рівня підготовки вступників з іноземної мови та подальше спрямування навчання іноземній мові в аспірантурі з огляду на актуальність інтеграції освітньої системи України у європейський та світовий освітній простір та потребу в підвищенні рівня знань аспірантами іноземних мов і навичок активної роботи з міжнародними базами наукової інформації. Програма вступного іспиту засвідчує перехід від навчання володінню іноземною мовою до її практичного застосування, до використання її як засобу отримання та обміну необхідною інформацією.

Програма відображає конкретні характеристики рівнів практичного володіння іноземною мовою та встановлює мінімум навчального матеріалу для розвитку передбачених навичок та умінь мовленнєвої діяльності.

Практичне володіння іноземною мовою передбачає демонстрування високого рівня сформованості функціональної, мовної та мовленнєвої компетенцій. **Функціональна компетенція** включає володіння іноземною мовою для академічних цілей, а саме: вміння читати наукові тексти (першоджерела), анотувати та реферувати їх; слухати та конспектувати лекції; готувати та проводити презентації та семінари. **Мовна компетенція** передбачає володіння вступником орфографічними, орфоепічними, лексичними, фонетичними, граматичними та стилістичними нормами сучасної іноземної мови. **Мовленнєва компетенція** охоплює рецептивні та продуктивні вміння. Вступник до аспірантури повинен брати участь в усному спілкуванні іноземною мовою в обсязі, передбаченому програмою матеріалу.

Вступний іспит до аспірантури проводить в усній формі у вигляді співбесіди.

Критерії оцінювання знань вступника:

- «**відмінно**» (95-100 балів) - досконале знання іноземної мови, вміння вільно висловити свої думки та працювати з текстами в обсязі програми;
- «**добре**» (75-94 балів) - ґрунтовне знання іноземної мови, достатні навички вільного спілкування іноземною мовою та роботи з текстами в обсязі програми;
- «**задовільно**» (60-74 бали) – знання ключових питань, які охоплюють функціональну та мовну компетенції;
- «**незадовільно**» (1-59 балів) - незнання ключових питань, які охоплюють функціональну та мовну компетенції.

Вступники, які мають міжнародні сертифікати з іноземної мови звільняються від складання вступного іспиту з іноземної мови. Під час визначення результатів конкурсу зазначені сертифікати прирівнюються до результатів вступних іспитів з іноземної мови з найвищим балом.

ВИМОГИ ДО НАВИЧОК ТА ВМІНЬ В МОВЛЕННЄВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Складовими мовленнєвої діяльності є рецептивні та продуктивні вміння. До рецептивних умінь належать читання та аудіювання.

Читання

Вступник до аспірантури повинен вміти:

– виконувати різні види робіт з оригінальною літературою з фаху відповідно до завдань кафедри іноземних мов та залежно від поставлених завдань, що полягають у розумінні змісту й отриманні різноманітної інформації з оригінального джерела, що прочитано;

– читати й розуміти тексти загальнонаукового та професійно орієнтованого характеру;

– володіти всіма видами читання (вивчаючим, ознайомлювальним, переглядовим і пошуковим);

– читати без словника із швидкістю 500-550 друкованих знаків за хвилину (обсяг матеріалу для одноразового контролю – 900 друкованих знаків);

– читати за допомогою галузевого словника із швидкістю не менш, ніж 300 друкованих знаків за хвилину (обсяг матеріалу для одноразового контролю – не менш, ніж 1200-1500 друкованих знаків за одну академічну годину);

– робити висновки й умовиводи на основі переробки отриманої інформації.

Аудіювання

Під час проведення аудіювання вступник до аспірантури повинен розуміти:

– запитання екзаменаторів;

– короткі висловлювання й коментарі екзаменаторів;

– основний зміст і деталі аудіотекстів;

– поживлену розмову носіїв мови;

– повідомлення й оголошення на конкретні та абстрактні теми, мовлення яких є нормативне;

– нормативне мовлення, яке здебільшого зустрічається в суспільному, професійному або академічному житті, і визначати погляди і ставлення мовця так само добре, як зміст інформації;

– інформацію з засобів масової інформації про суспільно-політичне життя держави.

До продуктивних умінь належать говоріння, письмо та переклад.

Говоріння

Монологічне мовлення:

- представляти себе;
- володіти мовленнєвим етикетом повсякденного й професійного спілкування;
- володіти всіма видами монологічного мовлення (інформування, пояснення, уточнення тощо);
- проводити презентації;
- робити коротке непередготовлене повідомлення з тематики, визначеної екзаменатором;
- виступати на конференціях з доповідями та повідомленнями.

Діалогічне мовлення:

- починати бесіду, вести та завершувати її;
- вести бесіду, демонструючи елементи розпиту, пояснення, висловлення власної думки і т.ін.
- уміти встановлювати контакти у ситуаціях повсякденного, професійного та наукового спілкування (контакти по телефону, обмін інформацією / дискусія / диспут у ході семінарів, конференцій тощо).

Письмо

Вступник до аспірантури повинен вміти реалізовувати на письмі комунікативні наміри:

- писати зрозумілі, детальні тексти на ряд знайомих тем у межах своєї сфери інтересів, узагальнюючи й оцінюючи інформацію та аргументи з певної кількості джерел;
- писати чіткі, детальні описи дійсних або уявних подій чи вражень, виділяючи зв'язки між думками у вигляді чіткого зв'язного тексту і дотримуючись прийнятих умовностей відповідного жанру;
- писати твір з послідовно розгорнутою аргументацією, належним чином підкреслюючи значущі думки;
- продукувати чітке, змістовне, об'ємне писемне мовлення з належним послідовним плануванням та розбивкою на абзаци;
- писати анотації;
- писати тези / доповіді;
- використовувати правила написання слів та пунктуації, проте може спостерігатися вплив рідної мови;
- фіксувати потрібну інформацію в ході спілкування / аудіювання.

Переклад

Під час проведення перекладу матеріалу вступник до аспірантури повинен вміти:

- працювати з двомовним та одномовним словниками;
- вибрати з двомовного словника відповідні українські або іншомовні еквіваленти;
- давати адекватний переклад на основі розпізнавання синтаксичної структури речення.

Усне мовлення

Для оволодіння уміннями і навичками усного мовлення граматичний мінімум передбачає:

- уміння висловити думку в простому розповідному реченні (ствердження і заперечення); ставити загальні і спеціальні питання, використовуючи для цього структури як особових, так і безособових речень, у тому числі з модальними дієсловами *can, may, must*;

- висловлювати спонуку за допомогою спонукального способу, а також конструкції з дієсловом *let*;

- використовувати для опису конструкції *There is (There are)*. Ці граматичні структури мають бути відтворені вступником до аспірантури в мовленні на рівні автоматизму.

Для виразу думки в мовленні вступник до аспірантури повинен володіти навичками використання артиклів, створення форм множини та однини іменників, безприйменникового та прийменникового виразу граматичних стосунків, використання основи іменника в якості означення, створення ступенів порівняння прикметників і прислівників, створення порядкових числівників, форм особових присвійних займенників, форм *Present Past, Future Indefinite; Present Continuous, Present Perfect Active; Past Indefinite Passive*.

Розвиток навичок аудіювання передбачає оволодіння також формами пасивного стану в *Present Indefinite*, інфінітивом у функції обставини, простою формою герундія, сполучниковими підрядними реченнями. Передбачається також оволодіння підрядними реченнями додатку, означення, обставин та умов дійсного способу.

Навчальні мовні ситуації, у яких використовується лексичний і граматичний матеріал, групуються відповідно до тематики, що вивчається, і зв'язані з темою “Спеціальність вступника” і проблемами, що висвітлені в текстах для читання.

Активний лексичний мінімум має складати не менш ніж 1200 слів і словосполучень.

ЗМІСТ ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Вступний іспит з іноземної мови до аспірантури передбачає декілька частин і містить низку завдань різних рівнів складності, націлених на перевірку рівня сформованості мовленнєвої та мовної компетенцій вступника.

Частина I. Мовленнєва компетенція

Блок 1. Читання. Тестові завдання, що пропонуються вступникам до аспірантури, спрямовані на перевірку рівня сформованості компетенції в читанні, а саме: детальне розуміння змісту прочитаного, вміння встановлювати значення лексико-граматичних одиниць на основі контексту, знання засобів організації дискурсу.

1. Читання із словником оригінального тексту з фаху з точною передачею змісту прочитаного у формі письмового перекладу.
2. Читання без словника оригінального тексту з фаху з передачею змісту у формі переказу рідною або іноземною мовою.

Блок 2. Письмо. Тестові завдання, що пропонуються вступникам до аспірантури, перевіряють рівень володіння нормами сучасного писемного мовлення, здатність успішно виконувати комунікативні завдання в письмовій формі.

Частина II. Мовна компетенція

Блок 3. Бесіда. Метою бесіди є перевірка рівня сформованості вмінь монологічного та діалогічного мовлення з урахуванням перевірки рівня сформованості лексичної та граматичної компетенцій, а саме здатність конструювати граматично правильні форми, використовуючи лексичні одиниці, які відповідають ситуації спілкування.

3. Бесіда іноземною мовою згідно з такою тематикою:

- Автобіографічні відомості.
- Україна, як суверенна, незалежна, демократична, соціальна, правова держава.
- Україна і Європейський Союз.
- Наукова і науково-технічна діяльність.
- Національна академія правових наук України.
- Інформаційне суспільство.
- Державна інформаційна політика України.
- Інформаційна безпека.
- Інформаційне право.

Рекомендовані запитання до співбесіди:

1. Яку тему дисертаційного дослідження Ви бажаєте обрати?
2. Чим обумовлений вибір теми дисертаційного дослідження?
3. Який напрям Вашого майбутнього дисертаційного дослідження?
4. Чи маєте Ви публікації у фахових наукових виданнях? Назвіть їх.
5. Чи брали Ви участь у науковій діяльності до вступу до аспірантури?
6. У яких науково-практичних конференціях Ви брали участь?
7. Якою була тема Вашої магістерської чи дипломної роботи?
8. Якими знаннями, вміннями, навичками Ви оволоділи під час навчання у вищому навчальному закладі?
9. Де Ви працюєте? Яку посаду займаєте?
10. Що входить до Ваших функціональних обов'язків?

ФОРМИ КОНТРОЛЮ

1. Письмовий переклад державною мовою іншомовного тексту з фаху (зі словником).
2. Реферативний усний переклад іншомовного тексту державною мовою (без словника).
3. Бесіда за змістом прочитаного тексту (запитання – відповідь).
4. Лексико-граматичний аналіз помилок, якщо такі є під час перекладу.
5. Співбесіда в межах визначеної тематики.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Academic English for PhD Researchers: навч.-метод. посіб. / О.І. Зелінська, О.П. Лисицька, Т.В. Мельнікова, Т.Ю. Мороз, О.О. Ходаковська; за ред. В.П. Сімонок. – Харків: Право, 2018. – 224 с

2. Бахов, І. С. English for Post-Graduate Students. Англійська мова для аспірантів та здобувачів : Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. — К.: ДП«Видавничий дім «Персонал», 2008. — 276 с.: іл. — Бібліогр. : с. 272-273.

3. Ділова англійська мова для юристів: навч. посібник / Л.В. Боровецька та ін. – К. : КНЕУ, 2006. – 276 с.

4. Зернецький П.В., Орлов М.В., Англійська мова для правників: Навчальний

посібник для студентів вищих закладів.-Київ:КМ Академія2003.-182с.

5. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми / В.І. Карабан. – Вінниця, Нова книга, 2004. – 576 с.

6. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу: Підручник / І.В. Корунець. – Вінниця: Нова Книга, 2003. - 448 с.

7. Максимук В. М., Дудок Р. І., Англійська мова для аспірантів та науковців гуманітарно-природничих спеціальностей університетів. “English for PhD Students”: Підручник / В.М. Максимчук, Р.І. Дудок. – Львів: 2006. – 232 с.

8. Фіщенко І.І. Англійська мова. Посібник з навчання реферуванню юридичних текстів / І.І. Фіщенко. – К:, ДП “Друкарня МВС України”, 2002.

9. Флісюк Н.Г. Василенко О.В. Англійська мова для ділового спілкування / Н.Г. Флісюк, О.В.Василенко. – К:, ДП “Друкарня МВС України”, 2004.

10. Яхонтова, Т. В. Основи англійської наукової писемності: навч. посібник для студентів і науковців / Т. В. Яхонтова. – Л.: ПАІС, 2003. – 220 с.

11. English for students: Підручник з англійської мови для студентів-правників: За ред. Симонюк.- Харків: Право 2006.-416 с.